

- fiones, & affecta loco fructuum esse ex interpretatione juris, non ex propria natura, aut conditione: huic addo, quod ex quo à jure ipso civili expressum est, ut prædicta fructuum vicem obtineant, sive pro fructibus habeantur, mirum non esse, si à Doctoribus fructus civiles appellati fuerint.
- 69 Sexto & ultimo constituo, pensiones, vecturas, mercedes, & similia, propria aut strictè loquendo fructus non esse; largè tamen, & generaliter intelligendo, sive juris civilis interpretatione, sub nomine *Fructus* comprehendi, aut fructuum loco haberi, ut rectè dixit Mandellus de Alba *dict. conf. 441. n. 12.* Vincentius Carocius de locato & conducto, *dicta q. 10. n. 5. folio mihi, 131.* & novissimè sic etiam intelligit Joannes Gutierrez de tutelis, & curis, 3. parte c. 23. n. 16. & 17. & clarè colligitur ex juribus adductis supra, n. 65. unde Civiles fructus appellavit superiora Bartolus in *dicta l. ex diverso, n. 1. ff. de rei vindicatione.* Paulus Castrensis in *l. si navis, in principio, eodem tit. Berous in c. gravus, n. 9. de restitutione spoliatorum. Loricarius de fructibus, axiomate 16.* Menochius recuperanda possessionis, *remedio 15. sub n. 623.* Quæ opinio sustineri poterit, intelligendo eam juxta declarationem fructuum civilium traditam supra n. 67. & 68. Nec admitti potest Alexandri sententia in *conf. 142. n. 7. lib. 5.* licet eum, sed malè quidem, sequuti sint Afflicti *decis. 44. n. 7.* Franciscus Marcus *decisione 1420. n. 8. part. 2.* dicentis, pensiones, vecturas, mercedes, & similia esse ad similitudinem fructuum naturalium, cum revera ab ipsis multum distent: enimverò prædicta absque opera, factis, & diligentia hominis provenire non possunt, ut de se patet aperte, fructus verò naturales nihil, aut parum cooperante hominis industria, producuntur, ut superius probavimus: Similiter admitti non potest opinio quorundam asserentium, domorum pensiones, mercedes, vecturas, affectus, tributa, & similia, à fructibus industrialibus non separari. Quod scripsit Bartolus in *l. ultima, in fine, ff. de jure fidei, & tenent Covar. Corasius, Copus, & alii, quos in id expendunt Menochius dicto casu 210. n. 27. & 28.* Vincentius Carocius *dicta questione 10. n. 9. fol. 232.* & ultra eos Pinellus 2. parte l. 2. C. de rescindenda venditione, c. 4. n. 52. ante finem. Miningerus in *§. si quis à non domino, n. 7. Institut. de rerum divisione.* Sed decipiuntur aperte; nam licet in prædictis industria & diligentia hominis versetur, ut dictum est; quia tamen id non fit cooperante naturâ ad productionem eorum, Industriales dici non possunt, ex dictis supra n. 53. & 60. idcirco coacta ratione, prædicta à fructibus Industrialibus separare necesse est, constituerèque, fructus propriè non esse, sed juris civilis modo, & interpretatione, fructuum loco haberi: & de his hætenus, quæ ut vides, distinctè magis quàm antea erant, remanent explicata.

CAPUT XXXVII.

Minera, sive minerale, creta, arena, lapidicina, vena marmorea, aut lapidea, sive aurea, sive argentea, metallum, salinaria, vel similis, quæ in fundo fructuario reperitur, utrum usufructuarii commodo cedere debeat? Deinde de thesauro reperto in fundo fructuario, & de augmento alluvionis in eodem, brevis, vera tamen, & distincta resolutio traditur: Molinæ, Garfiæ, & Barbosa resolutiones in hac materia adducuntur, & nonnulla circa eas noviter adnotantur per Authorem.

SUMMARIUM.

1 Omnia dubia proponuntur, quæ in hoc capite disputantur, & quæ in summario supra propofita sunt.

- 2 Primi dubii resolutionem, ex quorundam jurium decisionem pendere.
- 3 De materia hujus capite originaliter, atque attentè prælegenda, quæ scripserunt Doctores in l. divorcio, §. si vir, ff. soluto matrimonio.
- 4 Antiquorum lectura præhabita, ipsorumque resolutione percepta, facile etiam percipi posse, quæ in qualibet materia Recentiores scribunt, vel adjiciunt: & incipientes à Neoreticis, nec antiquorum commentaria originaliter prælegentes, rem de qua agunt, radicitiis, sive fundamentaliter intelligere non posse.
- 5 Nonnullos Authores rectè de hac materia tractasse, & Ludovicum Molinam, & Joannem Garfiam, cæteris aliis Recentioribus utilius, atque elegantius scribere.
- 6 Lapidicina, minera, aut mineralia argenti, creta, metallorum vena, arena, aurum fodina, si antiquæ sint, ita quod ex illis aurum, argentum, creta, sive aliud metallum, lapides excisi, vel effossi sunt tempore Majorum poterit usufructuarii uti eis ad eum usum, & commoditatem, quæ à principio Majoribus fuerit.
- 7 Lapidicina, & venas metallorum jam apertas tempore usufructus legati, indistinctè ad usufructuarii pertinere.
- 8 Eius, qui usufructum dedit, consuetudinem multum valere in judicandis rebus, quæ ad usufructuarii pertinent.
- 9 Lapidicina salina, creta, minera, arena, metalla, auri, argenteæ fodina, si antiquæ non sint, sed de novo reperta, ejus tamen naturæ, ut quod ex eis percipitur, renascatur, illarum usus, vel usufructus ad fructuarii pertinet, & numeris seqq.
- 10 Usufructuarius an possit repetere expensas factas circa venas inveniendas.
- 11 Ubi Accursii sententia refertur.
- 12 Et quæ novissimè adnotavit Barbosa, ad propositum expenduntur.
- 13 Joannes Garfia, & Petri de Barbosa contrarietas novè considerata per Authorem, nova etiam distinctione composita.
- 14 Joannis Garfiæ resolutionem nomine probari lege Partite ab eo adductam.
- 15 Lapidicina, metalla, fodina, & similia, utrum ad fructuarii pertineant, si talia sint, ut ex eis effossim, aut deductum non renascatur.
- 16 Joannis Garfiæ resolutio probata per Authorem.
- 17 Ludovicum Molinam aperte inclinasse in eandem sententiam, novè consideratum per Authorem.
- 18 Barbosa resolutio in hac materia profertur.
- 19 Usufructuarius an possit lapides, sive metalla excidere, cum ex vena lapidea, metallica, aut alius similis inventione, fundus deterior reddatur, & an eo casu de damno dato teneatur?
- 20 Thesaurus repertus in fundo fructuario, utrum usufructuarii commodo cedat, & an ille repertoris partem habere debeat?
- 21 Thesaurus in fundo proprio, vel alieno, vel in loco publico, aut religioso inventus, ad quem pertineat, & quota pars inventori, & Principi debeat? & de praxi, aut consuetudine hujus Regni remissivè.
- 22 Augmentum alluvionis in prædio fructuario factum, jure usufructus & commodi, ad usufructuarii pertinere debeat? & num. seqq.
- 23 De augmento, & ejus natura, remissivè, & vide infra num. 25.
- 24 Francisci Conani singularia verba in hac materia proferuntur, ex illisque constituitur discriminis ratio ad textum in l. item si fundi, vers. huic vicinus tractatus, ff. de usufructu.
- 25 De augmento utrum idem judicandum sit, quod de principali, cui adiungitur, ut illius naturam sequatur: ubi de Augmento infinita dicuntur, remissivè

His

- 1 His, quæ Capite præcedenti de jure usufructuarii dicta fuere, proximum est conjungere nunc, & brevi resolutione explanare utrum etiam minera, sive mineralis, creta, arena, lapidicina, vena marmorea, aut lapidea, sive aurea, sive argentea, metallum, salinaria, vel similis, quæ in fundo fructuario reperitur, usui, & commoditati usufructuarii cedere debeat? & de thesauro reperto in fundo fructuario, & de augmento alluvionis in eodem.
- 2 Et quod attinet ad primum dubium, ejus resolutio ex quorundam jurium decisionem petenda videtur, l. usufructu legato, 7. l. usufructu relicto, 59. l. æquissimum 17. ff. de usufructu, melius in l. item si fundi, 9. eodem tit. ubi sic scribitur: *Esti lapides in eo fundo sint, eorum quoque usufructus ad eum pertinet: sed si lapidicinas habeat, & lapides cadere velit: vel creta fodinas habeat, vel arenas; omnibus his usum Sabinus ait, quasi bonum patremfamilias. Quam sententiam puto veram.* Præterea de hac re, & materia hujus Capitis, originaliter, atque attentè prælegenda sunt, quæ Bartolus, Alexander, Castrensis, Jason, Vincentius, Duarenus, & alii Doctores communiter scribunt in l. divorcio, §. si vir, ff. soluto matrimonio: lecturam enim Antiquorum præhabita, ipsorumque resolutione percepta, facile etiam percipi possunt, quæ in qualibet materia Recentiores scribunt, vel adjiciunt, aliàs à Neoreticis incipientes, nec antiquorum commentaria originaliter prælegentes, rem de qua agunt, radicitiis, sive fundamentaliter intelligere non possunt. Deinde, ut alios omittam, qui ab eisdem præcitantur, legendos omninò Mieres de majoratu, parte prima questione decima n. 32. Molinam de Hispanorum primogeniis, lib. 1. capitulo 23. ex n. 8. usque in finem cap. Joannem Garfiam de expensis & meliorat. cap. 22. n. 47. per totum. Petrum de Barbosa in dicto §. si vir, per totum. Quod attinet tamen ad præsentem materiam à principio, usque ad n. 7. & n. 8. in fine, & n. 9. & 14. & n. 16. & 17. per totum, & vide novissimè Joannem Gutierrez de tutelis & curis, 3. parte, c. 25. per totum, fol. 642. & seq. Molina autem, & Joannes Garfia, cæteris aliis elegantius scribunt, & nonnullos casus distinguit Joannes Garfia; alios etiam Molina: idcirco eorum ordinem servare, & à primo casu incipere necesse erit.
- 3 Primum igitur constituit Joannes Garfia dicto c. 22. n. 47. in princ. quod si lapidicina, minera, aut mineralis argenti, creta (intelligens semper de ea parte, quæ fundi domino competit, non de ea quæ ad Principem spectat ut antea dixerat Molina ab eo non relatus d. c. 23. n. 8. in principio), metallorum venæ, arenæ, aurive fodinæ, antiquæ sunt, ex quibus aurum, argentum, creta, sive aliud metallum, lapides excisi, vel effossi sunt tempore Majorum, & ita consuetum fuerit; poterit usufructuarii uti eis ad eum usum, & commoditatem, quæ à principio Majoribus fuerit, qui tradiderunt, ex l. si fundus, ff. soluto matrimonio. Quæ licet loquatur in marito, ex eadem ratione recipienda est in usufructuario, & aliis, ex sententia ejusdem Authoris, qui superiora aliter non comprobant, cum tamen ante eum idem scripserit Cujacius observationum, l. 1. c. 21. & in esse præfenserit Lofredus in *conf. 28. n. 8.* atque ex ratione dicta l. si fundus, agnoscit etiam, sed Garfiam non refert. Petrus de Barbosa in dicto §. si vir, n. 4. vers. præterea dum
- 7 textus: ubi explicando textum in dicta l. item si fundi, constituit generaliter, lapidicinas, & venas metallorum jam apertas tempore usufructus legati, indistinctè pertinere ad usufructuarii. Id quod ultra prædictos confirmari potest ex his, quæ scripsimus supra hoc eodem lib. cap. 22. & dictis per Conannum Commentariorum juris civilis lib. 4. cap. 1. n. 3. ante finem; ubi scribit, & rectè comprobant in judicandis rebus, quæ ad usufructuarii pertinere debent, multum valere ejus, qui usufructum dedit, consuetudinem, ex dicta l. item si fundi, ad finem, versiculo, nam si fundi usufructus fuerit legatus, & nonnullis exemplis ibidem adductis,

n. 4. & 5. ex quibus, & dictis supra dict. cap. 22. præfata resolutio optimè comprobatur: Item etiam ex §. *feminarios, ejusdem legis*, juncto Summario, & declaratione Floriani de Sancto Petro ibi n. 1. & 3. & his, quæ in terminis nostri casus considerat Molina lib. 1. dicto cap. 23. in fine, vers. Quarta & ultima conclusio: & hic sit primus casus, sive observatio prima.

Secundus casus sit, quando posito, quod lapidicina, salina, creta, minera, arena, metalla, auri, argenteæ fodinæ antiquæ non sint, sed de novo repertæ, ejus tamen naturæ sunt, ut quod ex ipsis percipitur, renascatur; tunc communi omnium consensu, earum usus, & usufructus usufructuarii commodo cedere debet, ex dict. l. finali ff. de fundo dotali, & his, quæ cap. præcedenti latissimè adnotavimus; & consequenter hoc casu, qui invenerit superiora, sive instituerit illa, eo ipso quod renascuntur, facit meliorem conditionem fundi, quasi instituta re fructuosa: ac impensas in eam rem factas, eâ meliore facta, recuperat, ut per textum in d. l. æquissimum, ff. de usufructu, juncta d. l. ultima ff. de fundo dotali, & l. 27. tit. 2. partita 4. Superiorem doctrinam tradit Joannes Garfia dicto cap. 22. n. 47. versiculo, alter casus est; circa quam tamen nonnulla adjicere, sive majori explicatione versari necesse est.

Primo enim, quatenus ad primum attinet, superiora, quæ renascuntur, in fructu esse, atque usufructuarii commodo cedere certissimum est, & probatum ab omnibus, qui hujusque de hac materia tractarunt, ut constat ex communi omnium resolutione in d. l. divorcio, §. si fundum & §. si vir, ubi Barbosa n. 14. 15. & n. 36. & ut certum supponit, nec de hoc facit dubium Molina dicto c. 33. ex n. 8. & tenet expressè in fine, versiculo, Tertia conclusio. Petrus Gregorius in syntagmate juris, lib. 1. cap. 9. n. 3. prima part. Uldarius Zalusus lib. 2. singularium intellectuum, cap. 4. Cujacius observationum lib. 1. §. dicto cap. 21.

Quod attinet verò ad secundum, ut fructuarii, qui invenerit, sive instituerit prædicta, quasi si re meliore facta expensas repetere possit advertendum est: Quod hæc fuit sententia glossæ, cujus Garfia mentionem non facit, in d. l. æquissimum, §. si forte; verbo, *separatum*; ubi aperte docuit, quod usufructuariis potest repetere expensas factas circa venas inquirendas, si expensæ magnæ fuerint, atque utilitas fundi maximè aucta sit. Et sententiæ glossæ meminit, sed Garfiam non refert, Petrus de Barbosa in dicta l. divorcio, §. si vir, n. 17. ubi ex his, quæ numeris præcedentibus scripserat, improbat eam: inter alia tamen, quæ eisdem muneris adnotaverat, n. 16. constituit, ex venis auri, & argenti, à communiter accidentibus fundum reddi fructuosiorum, & majoris utilitatis & valoris; & idem in fodina creta, vel arena, quia subducta creta, vel arena, facile locus ille terrâ impleri potest; & ex sterili reddi fertilis. Deinde constituit eodem numero, in finalibus verbis, quoad venas auri, argenti, & similibus, in dubio, ad usufructuarii pertinere illas; tanquam fructus, dummodò impensas non repetat, & dicto n. 17. dicit, cavendum esse à sententia Glossæ ubi supra, & annue confundi ex traditis numeris præcedentibus ab eodem, item & ratione sequenti. Nam si id, quod ex vena deductum, vult quod sibi cedat, ac si esset fructus; tacite impensarum repetitioni videtur renuntiare, & pro hoc expendit textum in d. l. æquissimum §. si forte, constanter dicens, & supponens perpetuo, impensarum (quæ factæ fuerint circa venas inquirendas) generaliter repetitionem usufructuario denegandam. In quo, ut vides, contrariatur expressè & Glossæ sententiæ, & Joannis Garfiæ resolutioni, nisi dicamus, ipsum Barbosam loquutum non esse in nostro casu, sive in casu considerato per Garfiam, quando scilicet venæ ejus naturæ sunt: ut id, quod ex eis deducitur, renasci possit; quo casu expressè loquitur Joannes Garfia, ut supra vidimus: sed eo casu, quo venarum inventio maximam utilitatem afferit fundo fructuario, sed quod ex illis deducitur, non renascatur;

